

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 9389 af 15/03/2001 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse U-16-01 om forældelse - suspension - anmeldelse - asbestose - pleural plaques - forbehold - selvstændig - arbejdsskade - genoptagelse - Højesterets dom

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 102824-00

Ankestyrelsens principafgørelse U-16-01 om forældelse - suspension - anmeldelse - asbestose - pleural plaques - forbehold - selvstændig - arbejdsskade - genoptagelse - Højesterets dom

Resume:

Ankestyrelsen anerkendte en asbestbetinget lungelidelse hos en 65-årig mand, der havde arbejdet som murer i perioden 1949 - 91.

Manden havde i 1994 fået afslag på anerkendelse af lungelidelsen som en arbejdsskade, da Arbejdsskadestyrelsen fandt, at der var tale om pleural plaques, og at lidelsen måtte anses for pådraget under hans arbejde som selvstændig. Det blev anført, at manden i følge en speciallægeerklæring ikke led af asbestose.

Ankestyrelsen fandt, at anmeldelse af lidelsen asbestose den 8. februar 2000 måtte opfattes som en ny anmeldelse, da der var sket en afgørende ændring af karakteren af mandens sygdom, som nu var omfattet af erhvervssygdomsbekendtgørelsen (udbredt bindevævsdannelse i lungehinden med påvirket lungefunktion).

Den 20-årige forældelsesfrist i Danske lov 5 - 14 - 4 skulle regnes fra ophøret for udsættelsen for asbest i et ansættelsesforhold. Ankestyrelsen fandt i det konkrete tilfælde grundlag for at suspendere forældelsesfristen. Ved anerkendelsen blev der taget forbehold for, at manden som selvstændig også havde været udsat for asbest.

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovbekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000 - § 1, § 9, nr. 4, § 10, stk. 1, nr. 1 og § 12

Kong Christian Den Femtes Danske Lov - Lov af 15. april 1683 -

Sagsfremstilling:

Sagen vedrørte spørgsmålet om anerkendelse af en asbestbetinget lungesygdom hos en nu 65-årig mand. Manden havde efter det oplyste arbejdet som murer i årene 1949 til 1991, hvor en asbestbetinget lungesygdom blev anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen. Det var oplyst, at lidelsen var en følge af 40 års arbejde med tilberedning og anvendelse af asbestpulver. I årene 1949 til 1959 havde manden været ansat hos to murermestre, heraf ca. 10 år hos den ene murermester. Herefter havde han været selvstændig murermester frem til 1991. Det var oplyst, at der under arbejdet blev udviklet en masse asbeststøv. Også som selvstændig murermester havde han i et væsentligt omfang arbejdet med asbest, indtil brugen af asbest blev forbudt.

Helbreds- og arbejdsforholdene var beskrevet i en række journalakter for årene 1991 til 1994 og i en speciallægeerklæring fra 1994. Det fremgik bl.a. heraf, at manden i 1991 fik gener i form af generende hoste. Ved flere undersøgelser var det påvist, at han havde kalcificerede belægninger på lungehinden. Ved undersøgelsen i 1994 fandt speciallægen, at der ikke kunne stilles nogen egentlig diagnose, og at manden fortsat ikke havde væsentlige gener. Det måtte opfattes som usikkert, om de påviste belægninger på lungehinden ville medføre en egentlig sygdom. Der var således ikke nedsat lungefunktion på dette tidspunkt. Der var dog tegn til, at tilstanden stadigt blev forværret.

I afgørelse af 18. oktober 1994 fandt Arbejdsskadestyrelsen ikke, at der var tale om en erhvervssygdom, som var omfattet af lov om arbejdsskadeforsikring. Styrelsen vurderede, at manden havde lidelsen pleural plaques. Afgørelsen var begrundet i, at lidelsen måtte anses som pådraget under mandens arbejde som selvstændig, og at loven ikke omfattede selvstændige. Det blev endvidere anført, at speciallægeerklæringen viste, at sikrede ikke led af asbestose.

I februar 2000 blev lidelsen igen anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen. På anmeldelsesblanketten var det nu anført, at manden havde asbestose.

Arbejdsskadestyrelsen fandt i afgørelse af 6. marts 2000 ikke grundlag for at genoptage sagen. I afgørelsen meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at styrelsen betragtede ovennævnte henvendelse fra februar 2000 som en anmodning om genoptagelse, da sagen havde været behandlet tidligere. Da der var gået mere end 5 år siden Arbejdsskadestyrelsens første afgørelse om, at lidelsen ikke var omfattet af loven, skulle der foreligge særlige omstændigheder for, at sagen kunne genoptages. Lidelsen var oplyst at være lungehindefortykkelse med asbest. I begrundelsen lagde Arbejdsskadestyrelsen vægt på, at manden havde arbejdet som selvstændig murermester siden 1959, og at lidelsen derfor måtte anses for pådraget under hans arbejde som selvstændig. Da loven ikke omfattede selvstændige, opfyldte lidelsen ikke betingelserne for anerkendelse.

I en supplerende klage anførte mandens faglige organisation bl.a., at det var urimeligt, at tilfældet var afvist med henvisning til en 5 års frist, når det var almindeligt kendt, at asbestbetingede sygdomme kan udvikles 20 til 40 år efter ophør af udsættelsen. Der havde været tale om en betydelig udsættelse for asbest i de 10 år, hvor manden havde været ansat som murer.

Under sagens behandling i Ankestyrelsen blev der indhentet aktuelle journalakter fra det behandlende sygehus med henblik på at få bekræftet, om manden havde asbestose. På baggrund af de seneste undersøgelser kunne det fastslås, at der var tale om en bindevævsdannelse i lungehinden med påvirket lungefunktion. Ankestyrelsen anmodede endvidere mandens tidligere arbejdsgivere om at forholde sig til arbejdsbeskrivelsen. Mandens arbejdsgiver i årene 1949 til 1958 var død, mens arbejdsgiveren det sidste år af perioden som ansat ikke kunne bekræfte, at der havde været arbejdet med asbest. Han kunne dog ikke afvise det, da han fandt det svært at huske så langt tilbage i tid.

Afgørelse:

Ankestyrelsen anerkendte den asbestbetingede lungelidelse som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2, bilag 1, gruppe C, pkt. 2 b), i Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at manden nu havde udbredt bindevævsdannelse i lungehinden med påvirket lungefunktion. På tidspunktet for Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 18. oktober 1994 var der ikke konstateret en påvirket lungefunktion, hvorfor sygdommen ikke på dette tidspunkt kunne anerkendes efter fortegnelsen. Karakteren af mandens lidelse var således afgørende ændret siden 1994. Ankestyrelsen fandt derfor, at henvendelsen af 8. februar 2000 var en ny anmeldelse.

Ved afgørelsen lagde Ankestyrelsen vægt på, at manden i årene 1949-1959 under ansættelse som murer havde været udsat for asbest i betydeligt omfang og på, at denne udsættelse havde været tilstrækkelig til at fremkalde den nuværende lidelse. Der var endvidere en sandsynlig tidsmæssig sammenhæng mellem udsættelsen for asbest i 50'erne og konstateringen af bindevævsdannelse i lungehinden med påvirket lungefunktion i 1999.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det var overvejende sandsynligt, at lidelsen var forårsaget af udsættelsen for asbest i perioden som selvstændig i årene 1959 til 1993. Som det fremgik nedenfor var det sjældent, at asbestose udviklede sig på mindre end 20 år. Ankestyrelsen fandt derfor, at det var mest sandsynligt, at mandens sygdom skyldtes udsættelse for asbest i årene 1949 til ca. 1975. Siden 1970'erne havde der været en stigende opmærksomhed omkring asbestens skadelighed, og på denne baggrund skønnede Ankestyrelsen efter en samlet vurdering, at det var ligeså sandsynligt, at sygdommen skyldtes udsættelse i perioden som selvstændig som i perioden som ansat.

Ankestyrelsen lagde ved vurderingen af sagen mandens forklaring om arbejdsforholdene, til grund. Ankestyrelsen fandt det således i det konkrete tilfælde tilstrækkeligt dokumenteret, at han som ansat havde arbejdet med asbest i et omfang, som kunne fremkalde lidelsen.

Ankestyrelsen lagde ved denne vurdering vægt på, at det oftest ville være overordentligt vanskeligt at få bekræftet oplysninger om arbejdsmæssige forhold så langt tilbage i tid. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på beskrivelsen af arbejdsfunktionerne og erhvervet og på, at beskrivelsen af arbejdsforholdene forekom sandfærdig.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det eventuelle krav på erstatning efter lov om sikring mod følger af arbejds-skade var forældet efter den 20 årige forældelsesfrist i Danske lov 5-14-4.

Ankestyrelsen fandt, at den 20 årige forældelsesfrist i dette tilfælde skulle regnes fra 1959, hvilket var det seneste tidspunkt, hvor manden som ansat havde været udsat for asbest.

Ankestyrelsen fandt imidlertid, at der var grundlag for at suspendere fristen i hans tilfælde.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at lidelsen, som dannede baggrund for kravet, først opstod omkring 1999. Det var derfor ikke muligt for manden at anmelde kravet på et tidligere tidspunkt. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at der var tale om en alvorlig lidelse og på, at lidelser som følge af udsættelse for asbest meget ofte først viste sig mere end 20 år efter udsættelsens ophør. Såfremt forældelsesfristen ikke blev suspenderet i disse tilfælde, ville reglerne i fortegnelsens gruppe C, pkt. 2 være illusoriske. Endelig lagde Ankestyrelsen vægt på den såkaldte Eternitdom, jf. UfR 1989.1108 H, hvor Højesteret suspenderede forældelsesfristen i DL 5-14-4.

Der ville ved udmålingen af en eventuel erstatning blive taget hensyn til, at manden også som selvstændig har været udsat for asbest, jf. lovens § 12, stk. 2. Ankestyrelsen lagde herved vægt på mandens egne om oplysninger om udsættelsen for asbest i perioden som selvstændig murer. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at selvstændige ikke var omfattet af loven, jf. lovens § 1.

Ankestyrelsen ændrede således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.